

LA PATRIA CATALANA.

SETMANARI DE LITERATURA, CIENCIAS, ARTS E INTERESSOS LOCALS.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.	ADVERTENCIA.	PUNTS DE SUBSCRIPCIÓ.
VALLS: trimestre. . rals 9. Fora » » 9 y 1/2. Un número sol. . . . » 1.	No 's publicará cap escrit sense la firma del autor com tampoch se retornarán los originals que no 's inserten.	VALLS: Administració carrer de San Olaguer, 11. Barcelona: Teixidó y Parera, Pi, 6. Los demás punts remetent l'import de la subscripció en sellos de correu
ANY II.	VALLS 7 AGOST DE 1881.	NÚM. 27.

CRÓNICA.

No seria de mes que nostras autoritats se prenguessin la molestia de passar una revista per los distints arrabals de la Vila, puig trobarian en molts punts embargats los carrers, y que en lloch d'esser de domini públich ho son del particular.

Concorregudas foren las funcions que dimecres y dijous passat se celebraren en l'antiga capella de Nostra Senyora del Roser ab motiu de la festivitat de Sant Domingo.

Dijous al vespre arribá á la Vila lo Sr. Gobernador de la provincia: l'acompanyavan los amichs *indispensables*. Várias foren las conversacions sobre sa vinguda. Uns deyan que si venia pera donar una fregada d'orellas á certas personas *situacionistas*; altres que era per las cuestions hagudas entre 'ls pobles del Plá y de Cabra. Sia lo que 's vulga lo que nosaltres creyem es que en las Capitals hi fa molta calor y lo que moltes vegadas se tracta es de respirar los aires del Camp. Ahir al dematí se despedí de nostra Vila, retornant á la capital, segons tenim entés.

Enguany tots los pobles rivalisan en fer bonas festas-majors. Fins lo nostre barri de Picamoixons, que la celebrá ahir, tingué contractada una música de Reus pera tocar en un envelát, en qual s' hi feu lo ball que fou molt concorregut.

Abans nos creyam que en la població de Valls tot era cristiá; pero mes tart nos hem convensut que no. L'altre dia passant per uns quants carrers vegerem que no tenian nom, per lo tant es indispensable que lo Sr. Alcalde fassi los medis possibles pera que 's batejin.

Segons hem sentit á dir la societat «Círculo Español» tracta d'inaugurar las funcions dramáticas y balls en lo dia de la fira de Setembre.

Si 's tracta de donar varietat en los espectacles, sembla que no faltará concurrencia á aquell punt de reunió.

Molt callats están los prohoms que corren en lo assumpto passeig. ¿Potser ha caigut altra volta en sach foradat?

Desenganyinse, las cosas dehen ferse segons están convingudas.

L'home per la paraula y 'l bou per la banya.

Hem rebut del *Centre Agrícola del Penedès* lo Cartell del certámen que anyalment celebra en lo dia de la festa major de Vilafranca; qual no podem insertar per falta d' espay.

..

Per causas contra nostra voluntat, los subscriptors de fora no pogueren rébrer nostre número anterior ab la regularitat acostumada.

Quant se respiri altre classe d' admósfera podrem dir los motius, avuy callém per convenir així.

..

En lo número passat deyam qu' era difícil treurer en clar lo que havia promogut la col·lissió haguda entre los vehins de Cabra y Plá de Cabra, es á dir. que no podiam ab seguritat indicar lo que havia donat peu á las escenas guerreras que presenciaren aquells camps.

Lo *Diario de Tarragona* ha publicat un remittit firmat per lo Sr. Secretari de Cabra en que se diu que la cuestió no fou promoguda per aiguas sino per uns nadadors que foren atacats y 's vegeren obligats á fugir sens tindre ni temps per vestir-se. Aquesta versió fou de las primeras que 'ns comunicaren y deixém als lectors lo apreciarla fins hont se mereix.

Nosaltres no descreyém lo qu' afirma lo remitent, empero, ademés ens sembla hi ha barrejada la consabuda qüestió d' aiguas.

..

Una pregunta: ¿qué no 's podria trobar medi pera completar la carretera provincial de esta á Picamoixons en lo tros que falta desde 'l forn de *Sarracas* fins al *coll roig*?

Fá vergonya que, parlantse tant de carrils y tramvias, los passatjers que venen per la línea de Lleyda hajan de passar per la carretera esmentada, ab verdader perill de sas vidas. Y que no exzagerém, ho sab tothom, inclús las autoritats locals y provincials.

..

Hem sigut absequiats ab un exemplar de

«El Santuario de S. Sebastian» ressenya històrich-descriptiva, deguda á las ben templatadas plomas dels Srs. D. Vicens Piera y Tossetti y D. Miquel Torrella y Plaja; est treball fou premiat per la «Asociacion Literaria» de Girona en lo Certámen de 1880.

Altre dia dirém colcom sobre l' esmentada ressenya, pus avuy sols nos contentem en donar las gracias als distingits escriptors per la deferencia que han tingut.

..

Segons noticias, dintre poch temps s' establirà en aquesta vila una nova impremta ab l' objecte de publicar un altre periódich.

Com més serem més riurem.

..

L' estació de Vilabella, senyalada ab la categoria de tercera clase, segons veus, passarà á esser de segona, y la de Valls que en la Memoria era de primera passá á segona. Val més caure en gracia que sé gracios.

..

La veritat: malahit lo servey que fá 'l rellotje de casa de la Vila. A mes de senyalar sempre á tres quarts de quinze, están los llums tan mal distribuïts que de nit, la sombra projectada per las minuterias impeixen veurer l' hora qu' es.

..

Sembla que per mes indicacions que s' hagin fet al estanch encarregat del paper sellat continua ab la mateixa, aixó es, sense paper. Seria bó que nostras autoritats hi possessin lo correct u degut.

~~~~~

+

LOS DOS BORNIS

Todo es segun el color
del cristal con que se mira.
Campoamor.

Contan entre altres historias
una que passá en Bonastre
entr' un sabater y un sastre,
gent sens penas ni caborias.

Lo cert es, y sia com sia,
la casualitat ho presenta,
tenian frente per frente
l' un del altre la botiga.

¡Eran nn parell de peixos!
y quan de ningú 's burlavan,
¿sabs que feyan? Disfrutavan
burlantse de si mateixos.

No passaba gat ni gos
que no fessen disbarats,
¿y aixó qu' eran esganats?
es á dir, bornis los dos.

Peripecias de la guerra
ó qualsevol altre fet;
l' un ho era del ull dret
y l' altre del ull esquerra.

Tenian pocas quimeras,
mes un dia, y fós com fós,
passejantse, l' un dels dos
distingeix unas ulleras.

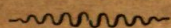
Cosa estranya fou per ell
y de trobarlas s' admira;
las arreplega, las mira
y tot ho troba vermell.

L' altre que estava esperant
ab impaciencia no poca,
las hi pren, se las col-loc
y creu estar somniant.

Pensanse veure, per cer,
lo que l' altre li contava;
mes lo pobre prou mirava,
peró tot ho veyá vert.

Empenyaren tal qüestió,
tal enredo y desgavell,
que si es vert ó si es vermell,
y 'ls dos tenian rahó.

Y fou la poca experiencia,
puig que dos vidres hi havia
y cada un d' ells tenia
distinta la transparencia.

PROCEDIMENTS

PER' ATACÁ LO **CORCH** DE LA VINYA

Bastant coneguts son dels viticultors d'
algunes de nostras provincias catalanas los

estragos que causa á la producció vinícola
lo insecte conegut tecnicament ab lo nom
de *Cochylis Roserana* y vulgarment dit
corch de la vinya, que atacant directament
lo rahim del cep desde sa florescencia, en
que apareix la primera generació, y en las
dos successivas que 's verifican, fins á depo-
sitar lo fruit en lo cup, causa en lo desen-
rotllo y maduresa del mateix tant desastro-
sos efectes que algunas comarcas importa-
ja, segons aseguran los práctichs, la ruina
de més d' una quarta part de cullita. Ami-
norá en quant cab en lo humá aquesta nova
calamitat que sentim, es á lo que pretent lo
Instituto Agrícola Catalan de San Isidro
al dirigir-se avuy als viticultors de Cata-
lunya, no duptant que aquesta importantí-
sima mira se veurá protegida per las Auto-
ritats locals, ab lo beneplácit de las supe-
rior civils de sas respectivas provincias,
fent comprendre á la pagesia las ventatjas
que per sos interessos ofereix la manera d'
extingir lo insecte de que 's tracta per los
medis que aquest Institut vé á recomenar,
prometentse al mateix temps del zel de ditas
Autoritats que s' esforsarán en remóurer
los obstáculos que puguin oposarse á esta
mida de salvació en quantas localitats hagia
aparescut aquest enemich del cep.

Importa fer notar que la primera aparició
del insecte se verifica en época molt inme-
diata á la de la florescencia dels ceps, do-
nant rahó de sa existencia unas petitas
bossas de coló obscur ab salpicaduras gro-
guencas, que 's veuen en la part llustrosa
de las fullas, de cada una de ditas bossas
surten de nou á deu larvas ú orugas de co-
lor de palla clar, teixeixent immediatamen-
una teleranya ab la que embolican los ra-
hims y quedan així protegidas per' alimen-
tarse de las flors y dels grans en estat ru-
dimentari; ocasionant d' aquesta manera
dany de consideració, no sols per los ra-
hims que dovoran sino porque la seda ab
que tapan als rahims fá que quedi detin-
guda la humitat en ell y que aquest se pu-
dreixi. Allí verifican ditas orugas son crei-
xement y evolució fins que 's converteixen
en unas petitas papallonas, que després de

verificá la fecundació, depositan sos ous sobre 'l rahim y d' ells surt una segona generació d' orugas. Aquesta té lloch comunement, en nostrás regions, á últims del mes de juny. Las orugas se introdueixen allavors en los grans pera viurer á costa d' ells y se trasforman per últim en papallonas que donan origen á una tercera generació, quals orugas viuenh també dintre dels rahims. En setembre época de la brema, moltes d' aquestas orugas son portadas al cup ab los rahims y allí moran; pero altres, que han sortit del grá pera transformar-se en papallonas, escapan de la destrucció y quedan en la vinya. Las papallonas d' ellas depositan sos ous en las sinuositats que forma 'l tronch dels ceps y passen allí l' ivern esperant son dessentrotllo que 's verificará á la primavera següent. Molts procediments se han preconisat en Fransa pera destruir los ous invernals; un d' ells consisteix en tréurer l' escorsa dels ceps y en mullar després lo tronch ja 'b aigua bullenta, ja 'b aigua de mar; pero aquest tractament, com altres recomenats, requereixan més temps y més dispendis que 'ls que pasarem á indicar. No hi ha qu' olvidar tampoch que las papallonas en sas tres aparicions son nocturnas, y aquesta circumstancia constitueix una de las bases del procediment d' extirpació que 'ns proposem recomená, després de consultada la ilustrada opinió dels elements científich y práctic ab que compta est Institut y á los que devem la iniciativa del mateix.

Dos períodos son los més apropósit pera que 'l procediment d' extirpació produeixi immediats efectes. Es lo primer, aprofitar lo período d' expurgar prematürament los ceps. Al verificarlo tenen que separarse totas aquellas fullas que 's vejin totas las senyals descritas al explicar lo primer período del desenrotllo del insecte: deuenh col·locarse aquellas en un sach ó bossa que al efecte portará penjat al coll lo pagés en las dos operacions que á l' hora practicará, d' expurgament y persecució del insecte, al objecte de tindre expeditas sas mans pera 'ls dos procediments; en la referida bossa

se hi anirán introduint aquellas fullas que acusin l' existencia del insecte, y en lo período de descans que practica 'l pagés en aquesta feyna agrícola, deurá cremá 'l contingut del sach ó bossas ó sian las fullas. A benefici d' aquest método tan senzill com económic, no duptin los viticultors que, destruirán no pòchs millers de gèrmens destructors del tendre rahim que avuy dia veu desapareixer ab sentiment lo agricultor.

Es lo segon procediment lo aprofitar en nostre clima y comarcas catalanas los últims dias del mes de Juny y Setembre, en lo que per lo general apafeixen las dos últimas generacions de papallonas; y com ja habem dit qu' eran nocturnas ó sia que sols surten de nit, deu procurarse escullir lo período de lluna nova per ser las nits més foscas, encenent á distancia de cent á doscents metres, algunas fogueradas, valentse de radoltas, rostolls, canyas, herba seca, etc. y no cab pupte que á aquestas petites fogueradas hi acudirán núvols de papallonas que sucumbirán atragudas per la projecció de llum que escamparán aquellas, á semblansa de lo que succeheix en las nits d' estiu quant se veuen assaltadas las llums de las casas de camp per altres papallonas que son també nocturnas. Deu per fi procurars que aquestas operacions se repetescan tres ó quatre dias consecutius y senyalarlos abants de comú acort dels viticultors, sent ventatjós que s' efectuïn al mateix temps en los pobles circunvehins. La rahó natural dicta lo racional del procediment y lo insignificant dispendi que aquest importa compensará ab usura lo bé general que pot reportar á las comarcas infestadas, si ab zel y activitat procuran treballar per si mateixos un clar benefici que redundi en profit general de la producció vinícola,

Barcelona, Juliol de 1881. — P. A. de la J. D. — Lo Vocal Secretari, Andreu de Ferran.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General